

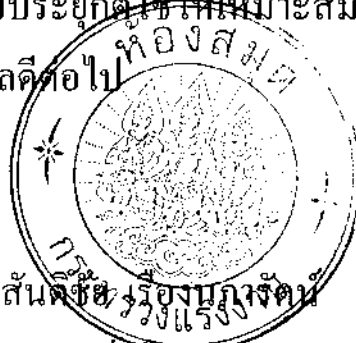
(1)

คำนำ

การจัดทำกรณีศึกษาโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้าน ตำบลท่าวังทอง และตำบลคงสุวรรณ ที่ดำเนินการตามโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านจังหวัดพะเยาครั้งนี้ เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านเป็น โครงการหนึ่งในโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ ซึ่งรัฐบาลเห็นชอบโดยคาดหวังว่าโครงการดังกล่าวจะช่วยกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการอยู่แล้วในหมู่บ้าน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการและขยายการตลาด รวมทั้งกระตุ้นให้นำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาขยายผลเป็นการจัดสวัสดิการชุมชนในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น

กรณีศึกษาโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้าน ตำบลท่าวังทอง และตำบลคงสุวรรณ ครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นกรอบและแนวทางการศึกษา เพื่อจะได้ให้เห็นภาพรวมของการปฏิบัติงาน แล้วนำปัญหาอุปสรรคมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพที่ได้ส่งเสริมในหมู่บ้านและการฝึกอาชีพเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ในชุมชนต่อไป

ผู้ศึกษาขอขอบคุณบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นและให้คำปรึกษาในการจัดทำเอกสารกรณีศึกษาฉบับนี้และหวังว่าเอกสารนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและนำไปประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพของชาวบ้านและการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดผลดีต่อไป

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5

จ 12.05.6
ป3488
2545
จ.2

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

-06443- 06423

บัณฑิตอาสาสมัครกับการพัฒนา

06443

(2)

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้านตำบลท่าวังทองและตำบลคงสุวรรณ ในปีงบประมาณ 2544 ได้ดำเนินการในพื้นที่ 2 ตำบล คือกลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋อง ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และกลุ่มทำไม้กวาด ตำบลคงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ภายใต้ชื่อ โครงการฝึกอบรมสัมมนาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านจังหวัดพะเยา เพื่อขยายผลกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการใน ตำบลอยู่แล้ว ให้ครบทุกหมู่บ้าน โดยสอดคล้องกับ นโยบาย 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพในตำบลในการบริหารโครงการ การตลาดและจัดสวัสดิการสังคมชุมชนในหมู่บ้านให้มี ประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้าน ตำบลให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ ให้ยั่งยืนตลอดไปและเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานในระหว่างการดำเนินงานหรือได้ดำเนินการสิ้นสุดลงแล้วเพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ว่าได้ผลเป็นอย่างไรมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูลได้มาจาก (1)การทำประชาคมหมู่บ้าน ตำบลของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ อบต. (2) การวิเคราะห์เอกสารโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้าน (3)สนทนากลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ (4) วิธีการสังเกตในพื้นที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ประสานงานโครงการ(5)ใช้แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มโดยการสุ่ม 15 รายเป็นกลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋อง 8 รายและกลุ่มทำไม้กวาด 7 ราย

แนวคิดในการดำเนินโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้านตำบลท่าวังทองและตำบลคงสุวรรณ โดยหวังว่าเมื่อศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านบริหารจัดการทางธุรกิจได้กำไรจะแบ่งปันกำไรไปช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านหรือชุมชนตัวเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินโครงการดังนี้ (1) การทำประชาคม (2) การศึกษาดูงาน(3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4) การพัฒนาการตลาด

การจัดสรรสวัสดิการสังคมของกลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุและกลุ่มทำไม้กวาดได้แบ่งปันกำไรดังนี้

1. กลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋อง มีสมาชิกของกลุ่ม 70 คน เงินทุนของกลุ่ม 30,000 บาทผลการดำเนินงานเริ่มตั้งแต่จัดกลุ่มมีการดำเนินงาน 14 ครั้งผลิตน้ำพริก 1509 กระป๋อง จำหน่ายได้เงิน 13,275 บาท ได้กำไร

(3)

5,121 บาท มีการจัดสรรผลกำไรแบ่งปันสมาชิก 512 บาท หรือร้อยละ 10 สมทบกองทุน ศสพ. 250 บาท หรือร้อยละ 5 นอกนั้นใช้ในการลงทุนเช่นซื้อวัสดุการผลิตและส่งเสริมสมาชิกอบรมเรื่องการตลาดและการหีบห่อ

2. กลุ่มทำไม้กวาดมีสมาชิกของกลุ่ม 55 คน เงินทุนของกลุ่ม 15,000 บาท ผลการดำเนินงานเริ่มตั้งแต่จัดกลุ่มมีการดำเนินงานได้กำไร 10,000 บาทมีการจัดสรรผลกำไรแบ่งปันสมาชิก 1000บาท หรือ 0.50 บาทต่อด้าม สมทบกองทุน ศสพ. 1,000 บาท หรือ0.50 บาทต่อด้าม นอกนั้นใช้ในการลงทุนเช่นซื้อวัสดุการผลิตและส่งเสริมสมาชิกอบรมเรื่องการตลาด

จากการศึกษาการดำเนินโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้านตำบลท่าวังทองและตำบลดงสุวรรณ พบว่าดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในด้านประสิทธิภาพ ดำเนินการได้ปริมาณงาน(กิจกรรม)ตามที่กำหนดไว้ ในด้านประสิทธิผล มีทั้งที่บรรลุวัตถุประสงค์และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งนี้เพราะมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือการตลาดเมื่อเพิ่มกลุ่มผลิตมากขึ้นมีการผลิตเพิ่มขึ้นทำให้ไม่สามารถหาตลาดรองรับผลผลิตได้ ปัญหาและอุปสรรครองลงมาได้แก่ สมาชิกของกลุ่มไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการ มีการชานาญงานน้อยและผลิตสินค้าไม่ได้มาตรฐาน การไม่มี อย. รับรอง.ในอนาคตอาจจะมีปัญหาการเป็นหนี้ของกลุ่มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการกู้ยืมเงิน

สำหรับข้อเสนอแนะในแต่ละกลุ่มอาชีพทั้ง 2 กลุ่ม (1) ควรมีการรวมกลุ่มระหว่างกลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิมและกลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ในรูปสหกรณ์ (2) ควรมีการฝึกยกระดับฝีมือสมาชิกของกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาการผลิตที่ไม่ได้มาตรฐาน และเพิ่มโอกาสการแข่งขัน (3) ควรมีการขยายตลาดไปร้านค้าชำในลักษณะฝากขายสินค้า (4) ควรขยายผลโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านไปยังหมู่บ้านอื่นเพื่อเป็นการสร้างงานและรายได้ (5) ควรให้ทุกหน่วยงานกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมภายในจังหวัดได้มีส่วนร่วมดำเนินพัฒนากลุ่มอาชีพอื่นๆเหมือนโครงการนี้ (6) ควรศึกษาวิธีการหาเสียงของนักการเมืองหรือเอกชนโดยใช้สวัสดิการสังคมในการหาเสียงจนสำเร็จมาปรับเป็นนโยบายของรัฐพร้อมปฏิบัติ (7) ควรมีการจัดทำข้อมูลการฝึกอาชีพของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัดที่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนและการรับจ้างฝึกอาชีพและเป็นการจัดทำทะเบียนอาชีพ วิทยากร ความยั่งยืนของโครงการในภาพรวมของตำบล อำเภอและจังหวัดต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทคัดย่อ	(2) - (3)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพประกอบ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ประวัติความเป็นมา	1
1.2 ขั้นตอนเตรียมการดำเนินงาน	1
1.3 แนวคิดและความสำคัญของโครงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจหมู่บ้านตำบล ท่าวังทองและตำบลดง สุวรรณ	2
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.5 ขอบเขตการศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิด หลักการ และนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 กระบวนการเรียนรู้ขององค์กรชุมชนอย่างเป็นระบบ	5
2.2 หลักการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน	7
2.3 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ	11
2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วม	12
2.5 การทำงานเป็นทีม (TEAM WORK)	13
2.6 การตลาด	15
2.7 นโยบายและหลักเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	17

บทที่ 3	ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่และวิธีการศึกษา	22
3.1	ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่	22
3.2	วิธีการศึกษา	32
บทที่ 4	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	51
4.1	สรุปผลการศึกษา	51
4.2	สิ่งที่ทำให้ประสบผลสำเร็จและความล้มเหลว ปัญหา อุปสรรคของโครงการ	58
4.3	ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	60
	บรรณานุกรม	61
	ภาคผนวก	62-68

สารบัญตาราง

ตารางที่

3.1 จำนวนประชากรของตำบลดงสุวรรณ	23
3.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของตำบลดงสุวรรณ	26
3.3 จำนวนประชากรของตำบลท่าวังทอง	28
3.4 ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของตำบลท่าวังทอง	31
3.5 รายชื่อตัวแทนกลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋องในแต่ละหมู่บ้านของตำบลท่าวังทอง	49
3.6 รายชื่อตัวแทนกลุ่มทำไม้กวาดในแต่ละหมู่บ้านของตำบลดงสุวรรณ	50

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่

3.1 การทำประชาคมของตำบลท่าวังทอง	33
3.2 การศึกษาดูงานของกลุ่มผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋อง	34
3.3 การฝึกอาชีพผลิตน้ำพริกบรรจุกระป๋อง	35
3.4 การพัฒนาการตลาด	36
3.5 การทำประชาคมของตำบลดงสุวรรณ	41
3.6 การศึกษาดูงานของกลุ่มทำไม้กวาด	42
3.7 การฝึกอาชีพทำไม้กวาด	43
3.8 การพัฒนาการตลาด	44